

SHTETIT

GJIROKASTER

KOÇI PETRIT

POEZI

DËRSËRI NË UDHË

8SH-1
P 55

KOÇI PETRITI

8SH-1
S

PËRSËRI NË UDHË

Vjersha dhe Poema

14002
~~41893~~

SHKURTORIA E SHTETIT
GJYKIMOR

SHTËPIA BOTONJËSE «NAIM FRASHËRI»

O KOHË E AKCIONEVE TË MËDHA

Erdhën aty nga çdo vis vullnetarë,
Me fasha dielli e ylberi lidhur gushën
Dhe zgjatën nga përfytyrim i tyre
Dy krahë që ta përqafojnë fushën.

Janë të hekurtat krahë binarë,
Mbështetur mbi shpatulla transhesh e betoni
Që do të mbartin larg lokomotivat
Siç mbart, rini ti sot revolucionin.

Nga vërshëllima e ardhëshme e trenave
Njerzit më të hekurt do ta hedhin hapin
Më tepër do t'u trashet zverku demave
Dhe arat më tepër drithra do të japin...

O kohë e akcioneve të mëdha!
O ditë të hekurta, të ndriturat ditë!
Ju dolët në skenë nga sinteza e viteve
Siç dalin nga sinteza e popujve gjenitë.

DIKUR

Dikur, në fëmini, kur s'dija mirë
Pse shfrynte «shpend i hekurt» mbi katunde,
M'i bëri nëna flokët të lëpirë,
Siç bën me gjuhë delja shqerrën rudë.

Pastaj mes partizanëve më shpuri
Me kokë, vështrimëmbël — ec — më tha,
Si më lëshoi mbi gjunjët e një burri,
Më shpoi: «Hë, puthe de, është' yt vëlla!»

Ai ish i plagosur. Kur më puthte,
Kapell'e tij me yll ma prekte veshin.
Un' e largoja kokën: kujtoja se mos digjte
Ndaj dhe dikush më talli e më përqeshi.

Një ditë tjetër prap' s'm'u nda nëna.
Kish njerëz,
Heshtnin ulur rreth dikujt.
Mbi syt' e tij sikur kish zbritur hëna
— Hë, puthe tët vëlla — ajo m'u lut.

Në varr, mbi supe, shokë lufte e shpunë,
U shkrehën pushkë,
Tjetër gjë mënd s'mbaj.
Së pari, atë ditë pashë unë
Se kish të tjerë yj si yll i tim vëllai.

DËSHIRA E KËSAJ TOKE

Mbi kodra, thellë perëndimit,
Dremiste ndonjë re kokulur në horizont,
Si kal'i lodhur prej luftimit,
Që s'ndahet nga kufoma e të zot.

Lirishtat e mbetura djerrë,
Të majmura nër shekuj nga gjethet dhe plehu,
Nga malli të rritnin të lashta,
Ushqyen në gji arra dheu¹⁾...

U desh të vinin këto kazma,
Këta fshatarë, ushtarë dhe studentë,
Që të mos mbetej djerrë tok'e majme,
Të mos shkarkoheshin kot retë.

Dhe ngjan sikur me vullnetarët
Ndjen gaz edhe kjo re, që shi ka për të dhënë.
Nga lumturia avuj tymos toka,
Që nesër do të bëhet nënë...

1) Një lloj barishte, që lidh kokrra nën tokë, në vëndet djerrë.

MALE, O MALE!

Male që fshihni kujtimet nën mjekra,
Varg si koncil filozofësh seriozë,
Mbledhur këtu që prej kohëve t'egra,
Sonte përse po fjalosi?

Ju patë të ndeshej Pompei me Qezarë,
Tundët kaq djepe t'ilireve nëna,
Shkuan te ky udhëkryq kryqëtarë,
Shkeli mbi ju gjysmëhëna...

Mbajtët të gjallë në këng' e jehona
Zërin e Gjergj Kastriotit mbi shpinë,
Lindët dhe burra në kohët e vona,
Rritët Selam Salarinë.

Mblodhët, nën krisma patickash të reja,
Çeta q'e ngritën lavdinë e një shpate,
Vajzat i nisët si djem në beteja,
Muzgjeve thatë çorape...

Netve, barinjtë mbi ju, krep më krep,
Ngjan sikur ngjiten rrufe për të kapur;
Krrabën në dor' e gazetën në xhep,
Flasin për Letrën e Hapur...

Sot ju po shihni të tjerë banorë,
Feksin prej kazmave varg, këto vise,
Mpleksur nër marshe të rrept' e gazmorë,
Rend gjenerata m'e re, m'optimiste...

Male që zgjohi nga mina e borië,
Ku lindin bri kullash të hekurt qytete.
Kaq lumturi studenteske, kaçq diej
Kur kini mbajtur mbi vete?...

ÇAST VULLNETARËSH

Rreh anëdeti,
Skuq perëndimi,
Çlodhen shkëmbinjt' e thërmuar nën kreshta,
Rrjedhin ujvaret, si «Norma» e Belinit,
Flenë studentët në rrjeshta...

Ç'endra po shohin tani vullnetarët,
Me duart plot kallo dhe plasa?
Ndofta shpërthimin e minës së parë,
Ndofta ullinj mbi taraca.

Ndofta ndonjërit i shkrepit dëshira
Ta mbjellë dhe hënën me çadra,
Ndofta heronjtë që njohu në libra,
Merr i rrjeshton në skuadra.

Vreshta të ardhëshme,
Dallgë ullishtash
Zbresin nga ëndrat mbi shtratin përdhes,

Mpleksur si mijra kordele dhe gishta
Rreth kaçurela studentësh...

Jashtë, dezurni me pushkë bën roje,
Pushka të rëndë ja bën hapin, të rreptë.
Netve, kështu edhe gjyshërit tanë
Ruanin bajlozët e detit...

Pushka në sup të studentit,
Nervozja, e mëçura,
Pushka gjithnjë fjalëpakët,
Në mitrën e vet rrit dhe jetën dhe vdekjen,
Si gruaja e fortë binjakët.

Rreh anëdeti,
Nxin perëndimi,
Çlodhen shkëmbinjt' e thërmuar nën kreshta,
Rrjedhin ujvaret, si «Norma» e Belinit,
Flenë studentët në rrjeshta.

NË SE DO TË DUHEJ

Në se do duhej të binja ndonjë ditë,
Të mbroja këto çadra vullnetarësh,
Do doja që të mbetesha për jetë
Si fëshfëritje e lumtur portokallësh.

Le të më mbartnin shokët përmbi supe,
Në shtegun ku nga deti ndahen brigjet.
Mbi mua heshtj' e dhëmshme le t'u lej,
Aq kohë sa dhe perëndimi digjet

Kur muzgjeve student' e studentesha
Të m'hidhnin lule, këngë dhe të shtëna,
Ky bllok ullishtash t'ardhme, këto vreshta
Do të m'i ndjenin fjalët e pathëna.

Si dor' e ngritur lart në lamtumirë,
I vullnetarit shall mbi mua do digjej.
Që vala të m'i prekte me mall flokët,
Përjetësisht do gërryente këto brigje...

LIRIKË FUSHE

Drurët dhe tërfili erë bien
Dhe të ngjajnë thekrat sikur ecin.
Shoku im, që sonte ka ditlindjen,
Ndjeu mes fushe vitet ta thërresin.

Dhe të dalim grunjavet i shkrepit,
Ku nga hap i bujkut shkurta hesht.
Sa ditlindje sonte pi planeti?!
Por veç një festohet, ja, kaq thjesht.

S'njeh si kjo ditlindje, ndofta, bota,
S'vlejn' aty as pijet as orkestra:
Mbrëmja derdh mbi ne të shtatë notat,
Era korr lirika nëpër thekra.

JANË RËNDUAR PEMËT DHE DRITHËRAT

Janë rënduar pemët edhe drithrat,
Po piqet pjepri,
Thahet thupr' e thanës,
Del vjedhur nuselalës që nga hitrat,
Përgjon fenerët e kombajnës.

Dua të më zerë sonte nata,
Ku grunjat ecin varg si gra të rënda,
Ku vajzat hedhin vrahun me lopata
Dhe breshk' e ngathët fshihet nëpër shpëndra.

Në qerre do të hyp si një bir bujku,
Që i pëlqen të bëhet traktorist,
Që kur kalon ndonjë fshatark' e bukur,
U shtie kot laraskave me plis.

Le të vrapojë tok me mua djali .
Me flokë të pabindur, t'egër,
Që ze rosak' e gerguj me kom kali
Dhe filosh u lidh zhuzhakëve të gjelbër.

Sonte në mes të fushës do të fle,
Si një pojak që torbën var te pema,
Teksa hyn lop' e huaj në kope
Dhe bën që të pëllasin gjithë demat.

TI DHE JOT BIJË

Unë shkoj me libra ndënë sjetull,
Ti në prak rri ulur dhe tjerr lesh,
Mirmëngjes, moj teto vetullvreja,
Që në fshat veç mua më buzëqesh!

Teto, teto, shpesh ti ma ze rrugën,
Pa më pyet vënd edhe pa vënd,
Nëpër duar nis ta shpejtosh drugën,
Sikur don të tjerrësh trillin tënd.

Pa më flet për çupën arësimitare,
Ta ka qejfi dhëndër të më kesh,
Po jot bijë kokën në dritare
E ka nxjerrë e ëmbël na përqesh.

Pse, moj teto, del e ftoh sofatin?
Çupa s'na përfillka fare ne:
Nj'agronom ta nxjerrka fushës natën,
Ti s'ja do, se paska tjetër fe.

Kot, moj teto, del e ma pret rrugën,
Kot më pyet ti vend e pa vend,
Çupa qesh, ti nis ta shpejtosh drugën,
Sikur do t'i shesësh trillin tënd.

TRILLIN TËNDE

Siç e shihet nga titulli, kënga është e shkruar për të rinjtë. Është e shkruar në formë të një dialogu të shpejtë dhe të shprehshëm. Është e shkruar në formë të një dialogu të shpejtë dhe të shprehshëm.

Titulli i këngës është "Trillin tënd". Është e shkruar në formë të një dialogu të shpejtë dhe të shprehshëm. Është e shkruar në formë të një dialogu të shpejtë dhe të shprehshëm.

Është e shkruar në formë të një dialogu të shpejtë dhe të shprehshëm. Është e shkruar në formë të një dialogu të shpejtë dhe të shprehshëm.

Është e shkruar në formë të një dialogu të shpejtë dhe të shprehshëm. Është e shkruar në formë të një dialogu të shpejtë dhe të shprehshëm.

NJË BASHKËNXËNSEJE

Tok me ne mësove ti kaq vjet
Po sa keq, nuk erdhe dot pas nesh
Ndaj në këngë t'ardhme të poetit
Bashkënxënese e zgjedhur s'do të jesh.

Larg, n'akcione, kemi për të shkuar
Ti u mbylle brënda si molusk
Pse, a s'lindëm tok për t'udhëtuar
Si një zjarr i madh që rend në muzg?

Pash më pash atdheun do ta matim
Drithra do të mbjellim dhe mbi shkëmb
Kurse ti «natyra delikate»
Mund të mburresh veç për nurin tënd.

Por ndër mënd për ne kur të të bjerë,
Ditët bosh kur vetes t'ia çfletosh
Si një gaz të madh që del nga dera
Do të duash larg të na kërkosh.

~~4199~~ 14102
BIBLIOTEKA E SHKËRITJES
DURRES

Delikatin grusht mund ta përpjekësh
Mund të bjesh përmbys edhe të qash
Që s'ke qen' e zonja të na ndjekësh
Që s'ke pasur forc' as të na mbash.

Rend t'arrish në rrethin e gëzuar.
Thyeje, thyeje shpejt atë molusk
Se ne lindëm tok për t'udhëtuar,
Si një zjarr i madh që rend në muzg...

PRANË TEJE DITËT S'DO T'I NGRYS

Tëmthat më rrahin,
Zemra më digjet:
Dua një shekull të rroj.
Dhe larg n'u largofsha si ujrat nga brigjet
Prap' ti më dhimbesh njësoj.

Ç'ardhtë mbi mua,
Ç'rrjedhtë nën mua
Qoftë e thjeshtë si ti.
Unë gjith' njerëzit të dashur i dua,
Ty, sa njëqind dashuri.

Ç'flasim kështu?
Ç'heshtim kështu?
Vallë në ç'ujra po zhytem?
Ulur në çipin e syve të tu
Dashke të pi dhe... të mbytem?

Jo, s'mund të pi,
Jo, s'mund të hesht:
Zemra për vepra më digjet!
Shekullin tim s'do ta ngrysja kaq thjesht
N'ujrat ku lozin gjith brigjet...

MALËSORI I «LEGJENDËS SË MISRIT»

Malësori i «Legjendës së misrit» dolli
Një ditë që nga kënd i muzeumit
Nga thesi i grisur kujtimet i çmbështolli
Të merrte udhën e dashur të katundit.

I ra përmes një rruge dhe një sheshi,
Që shpinte nga «pazari i vjetër.»
Polici në trafik e pa dhe... buzëqeshi.
Me t'ardhurin prej një epoke tjetër.

Mbërthyer nga reklamat dhe vitrinat,
Ai qëndroi përballë një teatri,
Në hyrje desh t'i zbathte opingat,
Siç bënte në xhamin e fshatit.

Kur pa një bajraktar mustaqevarur
Ta shtynin, duarlidhur, në skenë
— Ma lini mua! thirri që nga salla,
Ma lini që ta rjep të gjallë qenë!

Nga çfaqja shkoi me mëngë të përveshura
Dhe an'e kënd kërkoi pazar' e vjetër
Dhe e kuptoi nga fjalët «e pandeshura»,
Që vinte prej njëpoke tjetër.

Atij, që prej legjendave kish dalë,
Që emri i u ronit mbi rrokjet «mi — sër»,
Përkthenjës do t'i duhej sot për fjalët
Revolucion, furrnaltë, komunizëm...

ARA E VETME

Në faqen e një kodre shkuan
Xhandarë nga qyteti,
Ca gërma të mëdha gërmuan
Dhe shkruan: «Rroftë mbreti»!

Tek ar' e vetme erdh' fshatari
Me qetë, elb të mbillte,
T'ushqente shtatë zbatharakë
Dhe gruan që për vit i pillte.

Si gur sinori bujku mbeti
E s'dinte nga t'ja mbante;
I ngjau sikur mbi «Rroftë mbreti»
Një foshnj' e flakur qante.

I erdhi rrotull me parmëndë,
Siç vjen luan' i lidhur:
Në zemër kish një gur të rëndë,
Në fyt një lëmsh të hidhur.

Një çast iu duk se po ja sillte,
Në një qeli të lagët,
E shoqja (që çdo vit pillte),
Të shtatë zbatharakët.

Po kur vështronte larg qelive
Të errta dhe të ngushta,
Vraponin gjith' bashkëfshatarët
Shtrenguar dhëmb' e grushta.

Ndërsa me 'ta i bridhte mëndja
Dhe fort i shponte qetë,
E zëmëruar çau parmënda
Mbi fjalët «Rroftë mbreti!»

KORÇA

Ti zgjohesh nën një vetull kodrinore,
Ku rrugë të kalldrëmta zenë fill.
Shpesh herë ve kurorë prej dëbore,
Shpesh herë hedh mbi sup një shall jeshil.

Morava kreshtëxhveshur dërgon erë,
Në kopshte ku dremisin verës pleq,
Gjer larg shfryn dërdëllitj' e buldozerit,
Që shëmb Katavaroshin famëkeq.

Në park, Themistokliu, si breng' e largët,
Nga mal' i Bigllës sytë i mban,
Mos vallë sheh si zbret në Korçën plakë
Gramenua leshragjatë me fustan?

Mos vallë ndjen të shuarat jehona?
Mos vallë mallëngjehet për dikë?
Po s'derdhin lot të hidhur nusët tona
Dhe as «Lëndink' e loteve» s'qan më...

Dhe «Luftëtari Kombëtar» te sheshi,
Në perëndim vështrimin po e tret,
Sikur përjetësisht përcjell në heshtje
Çdo mbytyje t'invadorëve në det...

Pëllumbat ja rrethojn' dyfekn' e gjatë
Ta pyesin për plagët dhe për trimat.
Tek libraria, vajz' e kombinatit
Blen librin tim dhe «Lulen e kujtimit».

Po un' e ndjej të vogël fare veten,
Që më të forta vjershat dot s'i thura,
Kur shoh si zjen e merr qyteti jetë,
Kur sjell ndër mënd kaq këngë dhe kaq burra.

ÇAST PROVIMESH

Provim, provim...
Alarm në trurin tonë,
Përleshje datash, ngjarjesh, thëniesh t'urta
(Napoleoni ish gati — thonë —
Ta ndërronte një provim me shtatë luftra.)

Nga pircje librash dalin dalngadalë,
T'i shohim në provim të gjitha,
Herroj, poetë e dijetarë,
Duke fërkuar mjekrat porsì krifa.

Nga kohrat mblidhen gjith' «burrat e dheut»,
Sikush nën sjetull mban një cop' atlas.
Përpara u ve shpatën Skënderbeu,
Kaluar mbi dorinë e ngritur kas.

Xhvarrosur nga qeli e ndonjë murgu,
Vrapojnë rrokjengrëna te porta
Të rrallat fjalëplaka të Buzukut,
Të marrin prap' të vetat pashaporta.

Bardi Homer, me lyrë e shkop nër duar,
Si epos shkel mbi bango dhe katedra;
Mes flakësh, Majakovski kokërruar
Ngjit shkallët e poemave të veta.

Migjeni buzëqesh, kur rreth i rrinë
Poetët-miq, q'urryan çdo lloj fronti,
Si një komet me bisht, nën pelerinë,
Në shesh suljotësh çfaqet lord Bajroni...

Mbi mjegulla të ftohta filozofësh,
Gjithnjë më sy të ndezur nga mendimi,
Sintezë mënçurish, epokash
Mes nesh ka hyrë Marksi dhe Lenini.

Të gjithë ulin kryet plot mendime
T'i hedhin nga një firmë çdo libreze.
Po un' a mund t'ju ftoj në gjuhën time,
Të shkojmë tok n'akcionet studenteske?

LIRIKË

Ti larg bredh vetëm,
Bryma brigjet zbardh...
Por kot për mua shpesh të trembet gjiri,
Unë ndjej
 sikur nga gjith' ky mall i madh,
Përbrënda më vjen rreth një gur mulliri.

Ne prap buz' ujrash tok do të vrapojmë,
Nga grusht' i njeri-tjetrit prap të pijmë,
Pse trembesh ti?
 Nga ndarjet a s'mësojmë,
Ta çmojm' edhe më tepër dashurinë?

KËNGË SULJOTE

Gjoli me gishtrinjt' e erës
Leshrat-dallgë ngre.
Dallg' e gjolit plot potere
Rreh kalanë, rreh...

Brënda, lidhur këmb' e kokë
Hesht «rebeli», hesht.
— Hej, harbut — halldupi thotë,
E, s'të shtyp si plesht?

Katër hapa larg prej robit
Pret suljoti tjetër,
Katër sy, si pend' e korbit,
Nxijn' e shkrepin egër...

Katër vetulla të trasha
Prekin dy qeleshe...
— Vraje hasmin! — e shtyn pasha,
Heshtje, prapë heshtje...

— Shkulja zemrën, ngulja shpatën,
Hë... se s'pres më gjatë!
Ky ta vodhi gruan natën,
Ky ta vrau tët atë...

...— S'dua! — pshoi suljoti prerë,
Zgjidhe, frikë s'kam,
Ja ta ther, ja të më therë,
Veç në sheshmejdan.

Dor' e turkut ngriu mbi mjekër,
Pamja krejt iu pre,
Prap' kafshoi pa dashur egër
Fillin e mustaqeve...

Gjoli me gishtrinjt' e erës
Leshrat-dallgë ngre,
Vrer' i gjolit plot potere
Rreh kalanë, rreh...

SHQETËSIMI IM

Sonte prap gjer vonë, zgjuar mbeta
Jo si pelegrin qetsi të lus:
Zemërdridhur fatet që tall jeta
S'do t'i shoh si murg që kokën krrus.

Por si shkulm që hedh mbi brigje detin
Duke shtrirë gjëmën tej për tej
Dua këtë çast ta shkund planetin:
Çdo njeriu dremitjen ia urrej.

Ëndrra ime bredh e shkel kufijtë
Qiellin vietnamez të shoh në zbardh
Teksa kap në terr me intuitë
Si rënkon atje një shpirt i madh.

Mjaft u mbyt mës flakësh foshnj' e gjorë!
Mjaft liria shkoi në pushkatim!
Ja pse s'mund të rri pa ngritur dorë
Nga ky kënd i mëmëdheut tim.

A F R I K A

Afrikë, o ritm i dhimbshëm Afrikë
Ti po ta kishe zemrën delikate
Nga vuajtjet si Arap i Venetikut
Mund t'ishe thinjur krejt brënda një nate

Por prap buzqeshja jote di të flasë
Më çiltër nga çdo virgjëresh' e bardhë
Që var në qafë perla dhe elmazë
Që ty t'i vodhi, o toka hallemadhe.

Po marrin plagë netët nga mëngjezet,
Tymosin bijt' e tu në vrap mërinë
Lëkur' e zezë u ndrit si kuajve qull në djersë
Teksa tërheqin pas një copë diell: Lirinë

Afrikë, oaze ngjyer gjak, Afrikë
Më s'fshihen tigrat dot as nëpër xhungla
Se në çdo lot e perlë e plumb' e këngë
Ka hyrë dhe hakmarrjen end Lumumba...

BALLADË LIQENI

Në mëngën e gjolit, ku çurkat* shpesh vijnë,
Marr grepin dhe pres fillikat,
Kur hëna, si vajzë që fsheh me turp gjinë,
Lëndinat me nur i spërkat.

Kli-kliu, kli-kliu me britma të brishta
Këndesk' e kënetës këlthet,
Kalimthi shkund shapka, shavar e shelgjishta,
Un' ëndrat mes ujrave tret.

Sa bëj të hedh grepin mbi faqen e pastërt,
Nën këmbët e mbledhura shuk,
Si rruspë përralle me trup t'alabastërt,
M'u çfaq një fytyr' e m'u zhduk.

Nuk bën të dremitësh mbi brigjet e jetës
Më shkundi prej fundesh një zë.
Kli-kliu këlthiti këndesk' e kënetës,
Veç rruspa e bukur s'erdh më.

* lloj rosash

MES DRITHËRAVET

Poemë

1

Prap' mora valixhen me vete,
Po nisem për udhë tani.
Jam gati, kurdo, me një frymë
Çdo rrugë n'atdhe ta përpij.

Pas shpine askush s'do të tallet:
«Si ikën kështu mor i gJORË,
«Ku dielli, i penguar nga malet,
«Gjith' ditën s'të sheh as dy orë?»

Por ja, që për prehje s'jam prerë,
Që ditët kaq bosh t'i rrufis
(Të ndenjurat ujra mbajn' erë
Mes hiesh, kur gjeth nuk lëviz.)

Pas shokve të mbetem nuk dua
Dhe kurrë me kaq xheloz
S'mi ndezi askush ndjenjat mua
Sa zëri i atdheut tani...

2

Ky qënka një fshat pak i largët
Me arat mes maleve t'egër
Dhe toka aq shumë s'mban vlagë,
Ndaj mbillet më tepër me thekër.

Tani për tani jam i huaj:
Nuk di mes fshatarve të hyj,
Cigare po ndez e po shuaj
Dhe bishta mërzie pështyj.

Do doja ngurimin ta shkundja,
Po ndofta s'jam krejt pa të meta.
S'jam «krejt pa të meta», se fundja
Dhe dielli ka njollat e veta.

Ndaj erdha këtu, midis jush,
Jo t'ulem si pleqtë në shesh,
Por kosha me pleh do të mbush
Dhe krahët mbi brryl t'i përvesh.

Të lodhem dhe unë bri bujikut,
Ku brazdave rend çafkëlori,
Ku zbardh edhe feks, në të zhdukur
Të diellit, mes arave, plori.

Të rrok si fshatar në të korra
Një drapër me dorëz prej briri,
Të kruhem kur ëmbël, nën sjetull,
Më shpon një mustaqe kalliri.

Dhe si mund të mbetem i huaj,
Ku era të lashtat lëviz?
Kur nxijnë mullaret si buaj
Dhe hëna çdo gjë kallais?

Ku kosa në jonxhën e gjelbër,
Ja thotë një ritmi gazmor,
Sikur të shkurtojë çdo emër
Për këngë të thëna me zor.

3

«Këtu arançatë nuk pinë,
Ndonjëri as emrin s'ja di,
Po ti do të gjesh në çdo stinë
Hoshaf e pekmez e raki.

Mbi shpella plot myshk, si prej llozhave
Të veshura krejt në belluz,
Ke qejf të dëgjosh në vend t'operave
Si lopët pëllasin në muzg

Pas vatrash, në netët e ftohta
Dëgjon historira, vëlla;
Ngjan kënd i veçuar nga bota,
Po rron me ndodhit' e mëdha.

Ne ishim dikur të pagdhendur,
Por librat, ama, na i kish ënda.
I ndanim fëmijët nga shkolla,
Se dhitë na mbeteshin brënda...

...Armiku i klasës, sa ngryste
Lëvrinte dinak e nervoz
Që rendin e ri ta përmbyste,
Punonte gjithnjë nën rrogaz.

Pat' sherr dhe kur tokat për ndarje
Litar' i këshillit i mati,
Sa ligjin e ri një nga shokët
Me gjakun e vet e spërkati.

Por ti duhet mirë ta dish:
Pa ré s'mund të shkrepë rrufeja,
Si lufta që s'bëhet pa trima,
As paqja pa nuse të veja.

Dhe ja, s'na braktisi guximi
Ta ngremë çdo fshat si qytetin...
Se dihet që shpesh, nga fërkimi,
Merr zjarr drur' i ri me të vjetrin.

I riu mund t'u thotë sot etërve:
«Pa shihni! s'kullosin sot pata.
«Po t'ishim dhe ne n'ato vite,
S'do kishim një varg dekorata?»... .

Kështu m'u rrëfye një mbrëmje
I pari që njoha në fshat,
Në fshatin, ku njerzit s'të lënkan
Të mbetesh aspak fillikat.

4.

Në jonxhë, pranë çezmave dhe vijave,
Ka rënë për së dyti kosa.
Rend shtërgu pas të bijve dhe të bijave
Dhe bën të heshtin pellgjeve bretkosat.

Nga horizontet radiot fushës derdhin
Muzik' e lajme, gjersa vjen mesnata.
Nër kopshte ndonjë breshkë samarverdhe
Nxjerr kokën dëgjon ritme dhe ballada.

Këtu pëllitj' e kaut është mpleksur
Me gulçet e gërvimat e traktorit,
Që dhëmbët ngul stërnishtave të djegura,
Teksa mbarojnë korrësit së korruri.

Mes mirrave, pas brazdave, në radhë,
Sa zbardhëllen i bien vajzat shatës,

Pa ngjajnë, që nga larg, shamit' e bardha.
Si delet në kangjelet e De Radës...

...Në vatrën e kulturës ndizet vallja,
Çunakët gdhijnë kuajt nër kullota
Dhe mua më zgjerohet frymëmarrja,
Kur pi të tilla net, që s'i njeh bota...

* * *

E shoi traktorin fshatari,
Fshatarkat shatat i lanë.
Qetë përtypen në mes të nj'ugari,
Sikur thash e theme po hanë.

Kusitë me qumësht u hoqën nga zjarret,
Thur vajza gërshetat e trasha.
Një film do të shohin në lëmë fshatarët,
Mbi luftra në kohë të lashta...

5

Ti, fisi im,
Lindur e ngrysur me dhi në kullotë,
Thirre kur pe përtej malesh katunde:
«Ua, dhe këtej paska botë!»

Miu, po të binte në magjet e tua,
Kokën e thyente pas fundit.
Zverdhnin si lulet e kungullit foshnjat,
Mburrej i pari i katundit.

Mburrej për dorza kamxhiku të veshura n'ar,
Hypur mbi mëzin e tredhur prej rrace.
Erënda mendimit të tij mesjetar
Nxinte një qiell injorance.

Deheshin burrat e lodhur,
Mbeteshin gratë shtatzëna.
Ti mbaje shtrirë pëllëmbën e ndotur,
Fall të të shtinte fatthëna.

Mbrëmjes, si shkundje pas prakut opingat,
Nuset i rrihje prej mllefrit.
Shpesh u besojë fallxhoreve shtriga,
Si t'ishin Orakulli i Delfit...

...Ndonse u krruse nga skamja mbi brazda,
Mbetë i pastër, shpirtfoshnjë.
Ti, nëpër festa pagane dhe dasma,
Ngjyrat e shpirtit çpalosnje.

Ti, fisi im
Plot reumatizëm,
Brejtur prej fyerjeve, halleve,
Vallë si munde kaq shumë optimizëm
Të mbjellësh mes këngëve dhe valleve?

Hej, fisi im,
Ulur nën muzgje, mbi shtretër prej balte,
Sofrën e kishe të varfër,
Por ti jetëshkrimin te pasur e pate.

E kini vënë re fshatarin tonë,
 Që prapa kokën e ka rrafsh,
 Ndofta pse s'i vu nëna, që në djep,
 Jastëk me pupla dhe mëndafsh?

E dini ju pse ka vështrim të thellë?
 Pse dorën e ka plumb të rëndë?
 Se tokën nëpër mjegull e ka mbjellë,
 Me gjysm' opinge, pushkë dhe parmendë.

Dhe pse gjithnjë kasolle e kullë ai
 I bënte me dritare aq të ngushta?
 Mos donte që t'i kish dhe për frëngji,
 Të mbante nën shinjestër pyje e fusha?

Dhe ja, mbas kaq rrebesheve që ikën,
 Shqiptar i zymt', i rrept' i koskëstrallët
 Rrudh ballin ta kuptoj' agroteknikën,
 Siç i kupton dhe kuajt nga dhëmballët.

7.

I kanë plasur buzët makinistit,
 U është xhvoshkur qafa qeve,
 Vlaga ka dalë nga plasat e plisit,
 Toka ndjen mall' e rrufeve.

Bujkeshave u janë pjekur llërët,
U është mpleksur byku nëpër flokë,
Mendim i tyre, ëndër nëpër ëndër,
Qënka shpërndarë në çdo kokërr...

Qënka shpërndarë në çdo kokërr gruri,
Qënka shpërndarë në çdo fije.
I shoh ato edhe në punë burri,
Edhe t'i japin gji ndonjë fëmije.

Nuk dinë të vënë hollë krem fytyre,
Por dinë ato si bëhet buka,
Si emrat e fëmijëve të tyre,
U zgjedhin lopve emrat më të bukur.

Dhe ëndërojnë qengja, pleh dhe shira
Të rritet misri det parcelavet.
Me gishtrinjt' e trashur dhe të nxirë
Ato qëndisin bukur, mbrëmjevet

...Makinëshirësja, nofullahekurt,
Përtyp e gëlltit mijëra duaj.
Unë tani mes fshatarve kam hyrë,
Vrahun po kthej... e ngas kuaj...

I kanë plasur buzët makinistit,
Taliket ngrenë tym në rrugë;
Mbrëmjeve, lëmi shpërndan erë plisi,
Erë benzine dhe bukë...

Grigjat kullosat e ngrëna
 I lanë dhe zbritën më poshtë.
 Mbi lëm' e mbi kroje shket hëna,
 E verdhë si tas me kulloshtër.

Kush mund të mbetet pas mureve?
 Kush mund të mbyllet në dhomë?
 Ajri thith mushtin e drurëve,
 Era tund biskun e njomë.

... Shtrihesh mes fushe, në lëmë,
 Shtrihesh mes lëmit, në kashtë.
 Delet bariu mbledh nën hënë,
 Leshin e qethur bën bashkë.

Flokëspërkatur nga vesa,
 Gazi të hyn gjer në palcë.
 Ndodh që këmishën e kripur nga djersa
 Vjen ta lëpin një dem rrace.

Digjet mbi flokët e mia
 Ylli, si kok' e një llulle.
 Sonte, siç ulet mbi ne poezia
 M'e madhe në ç'vënd mund të ulej?

Dehur nga era e plisit, e plehut,
Shoh prapa togjesh me grurë, me elb,
Sofrën e madhe t'atdheut.

Shoh këta burra të bronxët, të shkathët,
Krrusur mbi cfurqe, krrusur mbi thasë,
Krrusur mbi vrahun e madh të përbashkët

Shoh dhe mendoj:
Brir' i alarmit të ndihej tani,
Brir' i rrezikut të huaj,
Cfurqet do kthenin fshatarët e mi,
Hasmin ta ngrinin si duaj.

Ne më modernet armë do ngjeshnim,
Ne do t'i linim përgjysmë të korrat.
Ky mund të ishte alarmi m'i tmershëm,
Alarm' i panjohur nga kohrat.

Frap, do të brofnim nën tingujt e marshit,
Kurrë nën këngë të trishta,
Edhe me kosa e makina silazhi
Hasmin ta grinim, siç grijmë misrishta.

Larg do të mbarnim mbi shpinat e nxira
Mllefën e burrave,
Vrerin e grunjave,
Mbetur pas nesh të pashira.

Më mbërtheu tani në gji natyra,
 Ku mendim i bukës bukë pjell.
 Lodhj' e punës, mbirë mbi fytyra,
 Me të lashta zemrën ma mbështjell.

Dhe s'u thinj kjo tokë nga kaq lindje,
 Por bleron ajo nga këngët tona;
 Gjithënjë, e freskët dhe me bindje,
 Rrit kallinj të rij e pemë të njoma

Se u dashka gjith' kjo pjellori,
 Duhet bar' i butë si gëzof,
 Duhet që të piset ky kalli,
 Pa dikush të bëhet filozof.

Plugu zbardh e brazda hap në hamull,
 Unë rend mes bujqërve të mbjell.
 Tok' e bryllët, toka që nxjerr avull,
 Me të lashta zemrën ma mbështjell.

Gusht 1966.

MOTIVE STUDENTESKE

Unë vij nga malet kreshtëmurmë...

Unë vij nga malet kreshtëmurmë,
Ku mbi shkëmb shqiponja sqepin mpreh.
Ky qytet plot njerëz dhe plot zhurmë
Ndjej sikur veç mua sot më sheh.

S'kam takuar kurrë rrjedhë jete
Me kaq drita, parqe dhe ndërtesa.
Një valixhe druri mbaj me vete,
Plot me pemë, libra dhe ndërresa.

I kam hequr rrobat e shajakta
Dhe opinga lope më nuk vesh,
Por në s'di t'i hedh aq butë hapat,
Ti djalosh i krehur mos më qesh.

Dhe në s'di ta lidh gravatën mirë,
Ti zonjushe buzët kot i mbledh?
Po un'ujë bjeshkëve kam pirë,
Dhe në gjah s'ka dhëlpër që ma hedh.

Tok me ty në bango mund të ulem,
Delikatja shoqe mos u tremb,
Po të duash ti, të tregoj unë
Se si mbin një lule përmbi shkëmb.

Unë vij prej maleve kreshtashpër,
Nga një stan i vogël unë vij:
Nëna ime tjerr tani pas vatrës,
Ati fle nën pyllin me lajthi...

Për kohra, breza edhe gjurmë
Dëgjoj kur pedagogu flet
Kapitull' i një libri jam dhe unë
Që hyj e dal në fakultet.

* * *

Përmbi Dajt del hëna si një vetull...

Përmbi Dajt del hëna si një vetull
Dielli ra përtej, n'Adriatik
«Milosaon» kam tani nën sjetull
Dhe mes kodrës shkoj për në konvikt.

Cdo kontur konvikti po më duket
Karavelë, nisur për zbulim,
Pa më vjen ndër mend detar Kolombi
Sikur hap një shteg në trurin tim.

...Mbi antenat, shtyllat dhe çatitë
Nata zbret si shpend, po s'mund të ndalet,
S'mund të ndalet dot ky shpend i hirtë
Se e zbojnë larg hidroçentralet.

Muskuj dhe metal kërkojn' uzinat
(Kafet ndjejnë mall për anekdota),
Një karvan i kuq autobuzësh
Plogështinë e natës shtyp nën rrota.

Tituj filmash fleksin anës rrugës
Një roman i bukur del në shitje
Përkundrejt pallatit të kulturës
Minareja hesht si pikçuditje.

Si një shkrep, ngarkuar me llampadha
Ndrin mbi kodër Universiteti
Rrotull tij, pas shtyllave të bardha
Mbrëmja ndan lirikat e studentit...

* * *

S'fle konvikti...

s'fle konvikti,
Shokët paskan ethe,
Nën çdo sy vizon një rreth mavi.

Ka provim,
Motivet studenteske
Kushedi ku bredhin në vetmi.

Mbi «Ç'të bëjmë» dhjetra koka krrusen,
Stolin bosh në park e tall veriu.
Kush s'i merr me mend berjoskat ruse,
Nën të cilat shpesh krijoi Gjeniu¹)?

Mbi të tjera libra zbardhin shpata,
Një rrënqethje briri nga larg vjen:
Roma dehet,
Flagë nxjerr Ellada,
Humbjet shfren Sulltani në harem.

Pa kur hyn gaztori i konviktit
Salla zjen nga këngë dhe shaka,
Veç ndonjë «peshkop», që s'lot nga vëndi,
Konspekton «betejat e mëdha».

Hëna gondol...
Shokët me shpirt qeshin,
Gjer n'agim ndriçon pallati ynë.
Çast provimesh!
Nota, pas çdo rrjeshti,
Si dinake e bukur na shkel synë.

1. Lenini

* * *

Të të lidh me tokën nga kam ardhur...

Si u ndodhëm ne kështu përballë,
Si u lidhëm kaq papritur ne!
Ti me ndrojtjen time qesh e tallësh,
Unë duart s'di se ku t'i fsheh.

Hap pas hapi, pyjeve, nër nete
E kam ndjekur ujkun plot guxim,
Po si mund të ndodhka që kaq lehtë
Të më mundësh ti me një vështrim

Dhe ç'enigm' e ëmbël më mban lidhur,
Që po gdhënd shpesh emrin tënd me brisk?
E përtypa Nolin dhe Shekspirë,
Veç me syt' e tu e paskam pisk..

* * *

Vajz' e re mos pret dhe ti diçka
Të të flas për arat edhe pyjet;
Ç'sheh si ato lulet e mëdha
Që nga vete dielli kthejnë kryet?

Do të bëhem çun që ndjek shkëndia,
Do të bëhem plak shtëllungëzbardhur,
Gjer t'i shtrij mbi ty rrënjët e mia,
Të të lidh me tokën nga kam ardhur.

Porsi dy re që piqen rastësisht

Porsi dy re që piqen n'udhëtim
Dhe nga diçka i marrin njëra tjetrës
U ndeshëm ne dhe ramë në mendim
Të kapur fort pas flokëve të jetës.

Kështu të dy le t'ecim krah për krah
Ku jeta horizontet s'na i zhduk,
Të ndjesh në shpirt motivet e mëdha
Të të kem deg' e ti të më kesh trung.

Hiç mos u tremb në ndodhtë që nër net
Të ta përzej me vdekje dashurinë,
Se mua që kur isha dhjetë vjet
Një vdekje më rëndoi si gur mbi shpinë.

Ndaj do të vesh në çast kapot ushtari,
Po më kërkoi në zbor ndonjë trumpetë,
Që nesër plumbi ty mos të të marri,
Kur del nga port'e madhe e fakultetit.

Askush nën qiellin tonë s'do të presë
Gjer ti të më humbasësh nëpër flagë
Që mbi fustan' e bardhë të fejesës
Shirit i zi mos qepet si një plagë.

Na zuri muzgu përmbi kodër...

Na zuri muzgu përmbi kodër,
Në një bot' ëndrash dhe përrallash.
Mes shelgjesh dridhet gjol i vogël,
Si sy i bukur mes qepallash.

Ne heshtim, heshtim. Pa kujtuar
Një shpend na brofi pas një drize.
E trëmbur t'i m'i hodhe duart,
Pa ndënjëm ngjitur... e s'lëvize.

Hutimi ynë aqë zgjati
Sa zgjat një vetëtimë vere,
Dhe ti, nga turpi dhe inati,
Ja hodhe fajin asaj ferre.

Eja të përshkojmë udhë, shpate

Që i vogël, zbardhur krejt në brymë
E kam gdhir' i vetëm ledh më ledh
Dhe kur pyll i fjetur s'mernte frymë
Kam dëgjuar bufin që të ngjeth.

Po s'u tremba kurrë nga vetmia,
Ndonse pak nga bota merrja vesh,
Ndaj tani, mbi shpatullat e mia,
Ti si shqerk' e bardhë mund të flesh...

Mund të flesh,
Por jo, ti s'mund të flesh,
Kur bajamja çel si ëndër vajze
Dhe si peng të madh, që hyn mes nesh,
Gonxhe po të lidh për gur unaze.

Kur mbi gjoks ti kryet ma mbështet,
Mijra zilka — gjethesh troket plepi.
Dhe natyra nxjerr nga xhepi i vet
Hënën si pasqyrëz tualeti...

II

Po vërsnikët tanë s'paskan fjetur,
Zjarre partizane rrotull ndezin.
Shqetësohesh ti mos kemi mbetur
Ne të dy në bisht të këtij brezi.

Dhe mendon q'ë ardhmja dhe të parët
Shumë shpresa lidhën te ky brez,
Grushtin mbledh, se shoqja moshatare
Sonte vdes në frontin vietnamez,

Ndaj s'e ndjen kur vesa t'i njom flokët,
Ndjen si koha ikën me galop,
Do pa tjetër që dhe ne të ndrisim
Si një llamb' e kuqe përmbi glob.

Do pa tjetër që dhe ne në radhë
Të përshkojmë baltra, udhë, shpate
Mbi kurrize malesh mjekërbardhë
Mbirë gërxxh më gërxxh si zjarre nate.

III

Mes pëllëmbësh pushkën do ta marr

Herët apo von'erdha në botë?
S'je as von' as herët, na pret toka,
S'më mjaftoka vetëm grusht i fortë
Vetëm shpirt i butë s'më mjaftoka...

Ma ka shkruar jeta që tani
T'i bëj ara buke këto kreshta
Dhe si plis që s'ngopet dot me shi
Unë s'ngopem dot me këto rrjeshta...

Ja kështu për udhë larg u nisa
Si student, si bujk dhe si ushtar,
Si një bisk që mbin e lidh dy plisa...
Mes pëllëmbësh pushkë do ta marr.

* * *

Po mall' i vëndit kë s'e mori?
Kë mall' i madh s'e mundi?
Tani po futem tek oborri,
Kur fle i gjith' katundi.

Veç qen'i plakur e i lodhur
Zgërdhiu të ngrënët dhëmbë,
M'u hodh në fyt,
Por kur më njohu
Më ra si skllav ndër këmbë...

* * *

Që nga thelbi i Atdheut po vi...

«Nënë, nesër më zgjo që me natë»¹⁾
Kur mbi kulme le çerdhen fajkoi.
Do ta flak në një qoshe gravatën,
Tok me shokët në mal do të shkoj.

Buk' e kazmë m'i var prapa portës
Dhe të plakurin qen zgjidhur lere!
Sot dhe flokët e prerë pas modës
Më ka shkrepur t'i kreh si athere.

1) Varg i Eseninit.

Zgjomë, zgjomë, harro dhëmshurinë,
Ty për gjumin mos t'ardhtë hiç keq.
Do të dal përtej lumit me tinë,
Ku kam zënë mëllënja me leq.

Eja, eja dhe ti n'aty udhë,
M'afër diellit n'agim të të ngjit!
Këngët tona fshijnë çdo rrudhë,
Vrulli ynë dhe foshnjat i rrit.

Dhe mbështetu pas ëndrave tona,
Që s'i ulëm nga lart mbi pëllëmbë,
Por i ngrohim, si vezët shqiponja
Mes shkëmbinjeve, me punën e rëndë.

Mbylli sytë, ëndëro ti për t'ardhmen,
Flokbardhosheja ime, dhe qesh:
Fëshfëritje të lashtash dhe pemësh
Rreth katundit të xhveshur të ndjesh.

A s'të ngjan sikur buk' e lakrorë
Po na sjell në lëmej, mbi taraca,
Teksa rreth blegërijnë në kor
Dhen pëlleja, leshbardha si palca?

Un' yt bir m'i fuqishëm, m'i mprehtë
Që nga thelb i atdheut po vij!
Ati im, ëndërronjës, i lumtur
Le të prehet tani nën lajthi.

... Nënë, zgjomë ti nesër menatë,
Kur mbi kulme lë çerdhen fajkoi!
Do ta flak në një qoshe gravatën,
Do të qepem mbi shkëmb dhe me thonj.

PËRMBAJTJA

Faqe

O kohë e akcioneve të mëdha	3
Dikur	4
Dëshira e kësaj toke	6
Male, o male!	7
Çast vullnetarësh	9
Në se do të duhej	11
Lirikë fushe	12
Janë rënduar pemët dhe drithërat	13
Ti dhe jot bijë	15
Një bashkënxënseje	17
Pranë teje ditët s'do t'i ngrys	19
Malësori i «legjendës së misrit»	21
Ara e vetme	23
Korça	25
Çast provimesh	27
Lirikë	29
Këngë suljote	30
Shqetësimi im	32
Afrika	33
Balladë liqeni	34
Mes drithëravet (poemë)	35
Motive studenteske	47

41993

BIBLIOTEKA E SHTETIT
GJERGJASTRIT

Tirazhi 2000 kopje

Format 70x100/32

Stash: 2204-65

Shtyp N.I.Sh. Shtypshkronjave «Mihal Duri» — Tiranë, 1967